

Schola europaea

Office of the Secretary-General

Pedagogical Development Unit

Ref.: 2026-01-D-56-lt-2 ¹

Orig.: Lt

Lietuvių kalbos vidurinio ugdymo programa

Syllabus for Lithuanian L1 – Secondary cycle

Approved by the Joint Teaching Committee on 12 and 13 February 2026 – Brussels (Hybrid)

Entry into force:

- s1-s6 September 2026**
- s7 September 2027**
- 1st Baccalaureate session 2028**

¹ This syllabus replaces document 2012-01-D-51-lt-10 Lithuanian Syllabus for Lithuanian LI – Nursery, Primary and Secondary cycles.

TURINYS

1.	ĮVADAS	3
2.	BENDRIEJI EUROPOS MOKYKLŲ TIKSLAI	7
3.	DIDAKTINIAI PRINCIPAI	8
4.	UGDYMO(SI) PASIEKIMAI	10
5.	VERTINIMAS.....	11
6.	PRIEDAI	30
	1 priedas. Bakalaureato lietuvių kalbos (L1) egzaminas raštu ir žodžiu.	30
	2 priedas. Rekomenduojama literatūra.....	49

1. ĮVADAS

Lietuvių kalbos, kaip pirmosios kalbos (L1), programa skirta Europos mokyklų ir akredituotų Europos mokyklų vidurinio ugdymo pakopos mokiniams, kurių dominuojanti kalba yra lietuvių. Programa siekia užtikrinti aukštą gimtosios kalbos mokėjimo lygį, sudarant sąlygas mokiniams sėkmingai tęsti mokslą tiek Europos mokyklų sistemoje, tiek, esant poreikiui, grįžus į nacionalines švietimo sistemas ar stojant į aukštąsias mokyklas.

Programa grindžiama Europos mokyklų ugdymo principais ir yra orientuota į kompetencijomis pagrįstą ugdymą, daugiakalbystę, kultūrinį sąmoningumą ir aktyvų mokinių dalyvavimą mokymosi procese. Lietuvių kalbos L1 mokymas prisideda prie mokinių kalbinės, kultūrinės ir pilietinės tapatybės ugdymo Europos kontekste, skatina kritinį mąstymą, savarankišką mokymąsi ir gebėjimą reflektuoti kultūrinius bei socialinius reiškinius.

Programos rengimas ir įgyvendinimas remiasi bendradarbiavimu tarp Europos mokyklų lietuvių kalbos mokytojų, dalyko inspektorių ir ekspertų, veikiančių profesinėje mokymosi bendruomenėje (*Professional Learning Community*). Ši bendruomenė sudaro sąlygas dalintis gerąja patirtimi, derinti ugdymo praktikas ir nuolat tobulinti lietuvių kalbos L1 mokymą Europos mokyklų sistemoje.

Lietuvių kalbos, kaip pirmosios kalbos (L1), mokymas grindžiamas Europos mokyklų Kalbų politikos dokumento nuostatomis, kuriose pabrėžiamas dominuojančios kalbos vaidmuo mokinių akademiniam, kalbiniame ir asmeniniame ugdyme.

Programa parengta laikantis dokumento *Structure for all syllabuses in the system of the European Schools* (2024-11-D-42) nuostatų.

INTRODUCTION

The syllabus for Lithuanian as a First Language (L1) is designed for pupils in the secondary cycle of the European Schools and Accredited European Schools whose dominant language is Lithuanian. The syllabus aims to ensure a high level of proficiency in the mother tongue, enabling pupils to continue their education successfully within the European Schools system and, where necessary, to reintegrate smoothly into national education systems or pursue higher education.

The syllabus is grounded in the pedagogical principles of the European Schools and follows a competence-based approach to learning, promoting multilingualism, cultural awareness and active pupil engagement in the learning process. Teaching Lithuanian as L1 contributes to the development of pupils' linguistic, cultural and civic identity within a European context, fostering critical thinking, learner autonomy and the ability to reflect on cultural and social phenomena.

The development and implementation of the syllabus are supported by collaboration among Lithuanian language teachers, subject inspectors and experts within the framework of a Professional Learning Community (PLC). This professional learning community facilitates the exchange of good practice, supports coherence in teaching approaches and contributes to the continuous improvement of Lithuanian L1 education across the European Schools system.

Teaching Lithuanian as a First Language (L1) is grounded in the principles of the Language Policy of the European Schools, which recognises the primary role of the dominant language in pupils' academic, linguistic and personal development.

This syllabus has been developed in accordance with the document *Structure for all syllabuses in the system of the European Schools* (2024-11-D-42).

INTRODUCTION

Le programme de lituanien en tant que langue première (L1) est destiné aux élèves du cycle secondaire des Écoles européennes et des Écoles européennes agréées dont la langue dominante est le lituanien. Il vise à garantir un haut niveau de maîtrise de la langue maternelle, permettant aux élèves de poursuivre avec succès leur scolarité au sein du système des Écoles européennes et, le cas échéant, de se réintégrer sans difficulté dans des systèmes éducatifs nationaux ou d'accéder à l'enseignement supérieur.

Le programme s'inscrit dans les principes pédagogiques des Écoles européennes et repose sur une approche fondée sur les compétences, favorisant le plurilinguisme, la conscience culturelle et la participation active des élèves au processus d'apprentissage. L'enseignement du lituanien en tant que L1 contribue au développement de l'identité linguistique, culturelle et civique des élèves dans un contexte européen, en encourageant la pensée critique, l'autonomie dans l'apprentissage et la réflexion sur les phénomènes culturels et sociaux.

L'élaboration et la mise en œuvre du programme s'appuient sur la collaboration entre les enseignants de lituanien, les inspecteurs de la matière et les experts, au sein d'une communauté professionnelle d'apprentissage (Professional Learning Community – PLC). Cette communauté favorise le partage de bonnes pratiques, la cohérence des approches pédagogiques et l'amélioration continue de l'enseignement du lituanien L1 dans le système des Écoles européennes.

L'enseignement du lituanien en tant que langue première (L1) repose sur les principes de la Politique linguistique des Écoles européennes, qui reconnaît le rôle primordial de la langue dominante dans le développement académique, linguistique et personnel des élèves.

Ce programme a été élaboré conformément au document *Structure for all syllabuses in the system of the European Schools* (2024-11-D-42).

EINFÜHRUNG

Der Lehrplan für Litauisch als Erstsprache (L1) richtet sich an Schülerinnen und Schüler der Sekundarstufe der Europäischen Schulen und der anerkannten Europäischen Schulen, deren dominante Sprache Litauisch ist. Ziel des Lehrplans ist es, ein hohes Niveau der Beherrschung der Muttersprache zu gewährleisten, um den Schülerinnen und Schülern eine erfolgreiche Fortsetzung ihrer Schullaufbahn innerhalb des Systems der Europäischen Schulen sowie gegebenenfalls eine reibungslose Rückkehr in nationale Bildungssysteme oder den Zugang zur Hochschulbildung zu ermöglichen.

Der Lehrplan basiert auf den pädagogischen Grundsätzen der Europäischen Schulen und folgt einem kompetenzorientierten Ansatz, der Mehrsprachigkeit, kulturelles Bewusstsein und die aktive Beteiligung der Schülerinnen und Schüler am Lernprozess fördert. Der Unterricht in Litauisch als L1 trägt zur Entwicklung der sprachlichen, kulturellen und staatsbürgerlichen Identität der Schülerinnen und Schüler im europäischen Kontext bei und unterstützt kritisches Denken, selbstständiges Lernen sowie die reflektierte Auseinandersetzung mit kulturellen und gesellschaftlichen Fragestellungen.

Die Entwicklung und Umsetzung des Lehrplans werden durch die Zusammenarbeit von Litauischlehrkräften, Fachinspektoren und Experten innerhalb einer professionellen Lerngemeinschaft (Professional Learning Community – PLC) unterstützt. Diese Lerngemeinschaft ermöglicht den Austausch bewährter Praktiken, fördert die Kohärenz der Unterrichtsansätze und trägt zur kontinuierlichen Weiterentwicklung des Litauischunterrichts als L1 im System der Europäischen Schulen bei.

Der Unterricht in Litauisch als Erstsprache (L1) basiert auf den Grundsätzen der Sprachenpolitik der Europäischen Schulen, die die zentrale Rolle der dominanten Sprache für die schulische, sprachliche und persönliche Entwicklung der Schülerinnen und Schüler anerkennt.

Dieser Lehrplan wurde gemäß dem Dokument *Structure for all syllabuses in the system of the European Schools* (2024-11-D-42) erstellt.

2. BENDRIEJI EUROPOS MOKYKLŲ TIKSLAI

Europos mokyklų ir akredituotų Europos mokyklų misija – suteikti visiems mokiniams aukštos kokybės, platų, daugiakalbį ir daugiakultūrį išsilavinimą nuo ankstyvojo ugdymo iki vidurinio ugdymo pabaigos, taip pat parengti vyresniųjų klasių mokinius suaugusiųjų gyvenimui ir sudaryti pagrindą tolesniam mokymuisi.

Europos mokyklos ir akredituotos Europos mokyklos taip pat atlieka Europos švietimo politikos pavyzdinio modelio vaidmenį. Jos yra ideali vieta inovatyviems projektams išbandyti ir pedagoginio meistriškumo laboratorija, kurioje bendradarbiauja specialistai iš visos Europos.

Europos mokyklų ugdymo programa yra:

Plati (*comprehensive*): mokiniai iki pat mokyklos baigimo mokosi įvairių sričių dalykų (matematikos, bent vieno gamtos mokslų dalyko, humanitarinių mokslų ir kalbų).

Daugiakalbė (*multilingual*): mokiniai mokosi turinio savo dominuojančia kalba ir kitomis darbo kalbomis.

Kompetencijomis grįsta (*competence-based*): siekiama ugdyti aštuonias pagrindines mokymosi visą gyvenimą kompetencijas. Mokinių pasiekimų lygis skirtinguose dalykuose vertinamas pagal kiekvienam dalykui ir kiekvienam lygiui nustatytus pasiekimų aprašus.

Vertybėmis grįsta (*value-oriented*): siekiama ugdyti mokinių europinę vertybių dimensiją.

Lanksti (*flexible*): diferencijavimo principas yra pagrindinis mokymo ir mokymosi požiūrio elementas.

Europos mokyklų tikslai yra:

1. Teikti aukštos kokybės, platų išsilavinimą, orientuotą į pagrindines mokymosi visą gyvenimą kompetencijas, atliepiančias visų mokinių mokymosi poreikius ir skatinančias juos atskleisti savo potencialą. Ugdyti toleranciją, bendradarbiavimą, bendravimą ir rūpinimąsi kitais visoje mokyklos bendruomenėje ir už jos ribų.
2. Skirti dėmesį mokinių ir visų bendruomenės narių psichinei ir emocinei gerovei, tikint, kad būtent stimuliuojanti ir palaikanti klasės bei mokyklos aplinka leidžia visiems bendruomenės nariams sėkmingai jaustis mokykloje.
3. Nuolat sekti ir analizuoti naujausius pedagoginių teorijų ir praktikos pokyčius mokymo ir mokymosi metodų bei požiūrių srityje, siekiant užtikrinti aukštos kokybės ugdymo patirtį.
4. Remti įtrauktį ir įvairovę, kurti įtraukias klases ir mokymosi patirtis, kuriose mokiniai skatinami mąstyti refleksyviai, būti aktyvūs ir kūrybiški, suvokti savo mokymosi profilį ir pasiekimus, pasitikėti savo gebėjimais, būti atkaklūs, smalsūs ir entuziastingi, taikant į mokinius orientuotus mokymo metodus ir naudojant skaitmenines priemones.
5. Ugdyti mokinių pasitikėjimą savo kultūrine tapatybe – tai yra jų, kaip Europos piliečių, raidos pagrindas.
6. Ugdyti aukštus gimtosios ir užsienio kalbų mokėjimo standartus, kaip apibrėžta dokumente Language Policy of the European Schools (2019-01-D-35)

7. Į ugdymo programą integruoti švietimą darnaus vystymosi klausimais, kaip visą ugdymo turinį apimančią koncepciją.
8. Ugdyti STEAM (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos) žinias, kompetencijas ir gebėjimus.
9. Skatinti europinę ir pasaulinę humanitarinių mokslų perspektyvą visoje ugdymo programoje ir mokyklos gyvenime.
10. Skatinti kūrybiškumą menų srityse.
11. Ugdyti fizinius gebėjimus ir formuoti mokinių supratimą apie sveikos gyvensenos svarbą, dalyvaujant sportinėje ir rekreacinėje veikloje.
12. Siūlyti mokiniams profesinį orientavimą renkantis dalykus ir priimant sprendimus dėl karjeros ar studijų aukštojoje mokykloje vėlesniais vidurinio ugdymo metais.

Europos mokyklų ir akredituotų Europos mokyklų mokiniai yra būsimi Europos ir pasaulio piliečiai. Kaip aktyviems piliečiams, jiems reikia įvairių **gebėjimų**, kad galėtų įveikti sparčiai besikeičiančio pasaulio iššūkius.

Europos Sąjungos Taryba 2018 metų gegužės mėnesį priėmė rekomendaciją dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi kompetencijų. Rekomendacijoje nurodomos aštuonios pagrindinės kompetencijos, kurios yra būtinos visiems piliečiams, siekiantiems asmeninės savirealizacijos, sveiko ir tvaraus gyvenimo būdo, įsidarbinimo, aktyvaus pilietiškumo ir socialinės įtraukties.

Išskiriamos šios pagrindinės kompetencijos:

- raštingumo (komunikavimo) kompetencija,
- Daugiakalbystės kompetencija,
- Matematinė, gamtos mokslų ir inžinerijos kompetencija,
- Skaitmeninė kompetencija,
- Asmeninė, socialinė ir mokėjimo mokytis kompetencija,
- Pilietiškumo kompetencija,
- Kūrybiškumo (verslumo) kompetencija,
- Kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencija.

3. DIDAKTINIAI PRINCIPAI

Europos mokyklos teikia formalųjį švietimą ir skatina mokinių asmeninį tobulėjimą plačiame socialiniame ir kultūriniame kontekste.

Asmenybės ugdymas apima tinkamo elgesio suvokimą, aplinkos, kurioje gyvena mokiniai, pažinimą, pagarbą įvairiems dvasiniams, moraliniams, socialiniams ir kultūriniams kontekstams bei individualios tapatybės ugdymą europinėmis vertybėmis grindžiamoje mokyklos aplinkoje.

Europos gyvenimo, kultūros ir vertybių turtingumo pažinimas ir patyrimas ugdo mokinių pagarbą kiekvienos Europos šalies ir regiono tradicijoms, kartu puoselėjant ir stiprinant savo kultūrinį tapatumą.

Mokymas ir mokymasis grindžiamas kompetencijomis, daugiausia dėmesio skiriant:

Aktyviam mokymuisi

Aktyvus mokymasis pabrėžia aktyvų mokinių įsitraukimą ir dalyvavimą mokymosi procese. Mokiniai prisiima aktyvų vaidmenį, o mokytojai padeda jiems palaipsniui tapti savarankiškesniems, autonomiškesniems ir atsakingesniems už savo mokymąsi.

Projektais grindžiamam mokymuisi

Projektais grindžiamas mokymasis leidžia mokiniams įgyti žinių ir gebėjimų dirbant ilgesnį laiką, siekiant ištirti ir spręsti autentiškus, įdomius ir sudėtingus klausimus, problemas ar iššūkius.

Tyrinėjimais grįstam mokymuisi

Tyrinėjimu grindžiamas mokymasis orientuotas į problemas, reikalaujančias kritinio ir kūrybinio mąstymo, ugdant gebėjimus kelti klausimus, planuoti tyrimus, interpretuoti įrodymus, formuluoti paaiškinimus ir argumentus bei pristatyti rezultatus.

Tarpdalykiniam mokymuisi

Tarpdalykinis mokymasis jungia skirtingų dalykų žinias ir išteklius, pabrėžiant jų aktyvavimą, transformavimą ir integravimą siekiant prasmės naujuose kontekstuose.

Integruotam mokymui ir mokymuisi

Mokytojai atlieka svarbų vaidmenį kurdami nuoseklią ir prasmingą mokinių mokymosi patirtį, susiedami skirtingas ugdymo programos sritis.

Socialiniam ir emociniam ugdymui

Mokiniai ugdomi savimonei, savikontrolę ir tarpasmeninius gebėjimus, kurie yra būtini sėkmingai veiklai mokykloje, darbe ir apskritai gyvenime.

Šie principai įgyvendinami, taikant įvairius mokymo ir mokymosi metodus bei strategijas, diferencijuojant ugdymą ir naudojant įvairius mokymosi išteklius, įskaitant skaitmenines priemones.

4. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI

Pirmojo mokymosi ciklo (S1–S3) pabaigoje mokiniai turėtų gebėti:

- skaityti ir suprasti jų amžių atitinkančius grožinės ir negrožinės literatūros tekstus, pasirinkti, atpažinti ir naudoti reikiamą informaciją;
- kurti įvairaus pobūdžio rašytinius tekstus artimomis temomis, reikšti asmeninę patirtį, nuomonę ir idėjas, vartoti tinkamas kalbinės raiškos priemones, taikyti rašybos ir skyrybos taisykles; atpažinti ir apibūdinti kalbos sistemą (fonetiką, žodžių darybą, morfologiją, sintaksę, leksikologiją ir stilistiką).
- dalyvauti diskusijose, pristatyti savo požiūrį žodžiu ir raštu nesudėtingomis temomis, pagrįsti savo teiginius;
- suvokti nagrinėjamų tekstų ypatybes, funkcijas ir temas, kurti rišlius nesudėtingus tekstus;
- analizuoti ir interpretuoti S1–S3 cikle nagrinėjamus grožinius ir negrožinius tekstus;
- vartoti pagrindinius dalyko terminus analizuojant ir kuriant tekstus;
- formuluoti klausimus, reikšti savo požiūrį į kasdienio gyvenimo reiškinius, pradėti kritiškai vertinti tekstus, remiantis įvairiais šaltiniais;
- veiksmingai bendrauti sakytine kalba, pasakoti, apibūdinti, pristatyti paprastas temas ir pagarbiai dalyvauti diskusijose.

Antrojo mokymosi ciklo (S4–S5) pabaigoje mokiniai turėtų gebėti:

- skaityti ir suprasti grožinės ir negrožinės literatūros tekstus, pasirinkti ir analizuoti informaciją, įžvelgti esminius aspektus;
- kurti įvairių žanrų rašytinius tekstus, atsižvelgiant į kontekstą, taisyklingai vartoti kalbinės raiškos priemones, taikyti rašybos ir skyrybos taisykles;
- formuluoti ir pagrįsti savo poziciją įvairiomis temomis, vertinti skirtingus požiūrius;
- suvokti tekstų ypatybes, funkcijas ir temas, kurti rišlius skirtingų žanrų tekstus;
- analizuoti ir interpretuoti S4–S5 ciklo tekstus, atsižvelgiant į kultūrinius, istorinius ir literatūrinius kontekstus;
- vartoti kalbotyros ir literatūrologijos žinias bei terminus, sieti jas su kitų dalykų turiniu;
- formuluoti klausimus, svarstyti socialinius ir kultūrinius reiškinius, kritiškai vertinti sudėtingesnius negrožinius, įskaitant medijų, tekstus;
- aktyviai klausytis, diskutuoti ir rengti struktūruotus pranešimus, pritaikytus tikslui, situacijai ir adresatui.

Trečiojo mokymosi ciklo (S6–S7) pabaigoje mokiniai turėtų gebėti:

- savarankiškai skaityti ir suprasti grožinės ir negrožinės literatūros tekstus, pagrįstus Europos ir nacionaliniu kultūros paveldu, analizuoti ir naudoti informaciją;

- kurti įvairių žanrų ir stilių struktūruotus rašytinius tekstus, atsižvelgiant į kontekstą ir tikslą;
- formuluoti, pagrįsti ir ginti argumentuotą poziciją sudėtingomis temomis, vertinant skirtingus požiūrius;
- suvokti tekstų funkcijas, temas ir pagrindines mintis, kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus taisyklinga kalba;
- analizuoti, interpretuoti ir lyginti S6–S7 ciklo tekstus, atsižvelgiant į socialinius, kultūrinius, istorinius ir literatūrinius kontekstus;
- savarankiškai vartoti dalyko žinias ir terminus, integruoti kitų dalykų žinias, suvokti kalbos kaitą;
- kritiškai vertinti socialinius ir kultūrinius reiškinius, naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, įskaitant medijas;
- aktyviai klausytis, tinkamai reaguoti, rengti argumentuotus viešus pasisakymus, diskutuoti ir polemizuoti laikantis viešojo bendravimo etikos.

Perimamumas ir perėjimas tarp ugdymo ciklų

Perėjimas tarp ugdymo ciklų grindžiamas nuosekliu skaitymo, rašymo, kalbėjimo, klausymo ir analizės gebėjimų plėtojimu. Ypatingas dėmesys skiriamas perėjimui iš pradinio ugdymo (P5) į vidurinio ugdymo pakopą (S1), užtikrinant ugdymo turinio ir mokymosi lūkesčių tęstinumą. Mokytojų bendradarbiavimas padeda mokiniams palaipsniui prisitaikyti prie vidurinio ugdymo reikalavimų ir sklandžiai pereiti tarp mokymosi ciklų.

5. VERTINIMAS

Vertinimo pagrindas yra kiekvieno ugdymo ciklo mokymosi pasiekimai.

Vertinimas turi būti orientuotas į kompetencijomis grįstus dalykų pasiekimų aprašus ir Europos mokyklų pagrindines kompetencijas. Mokytojai privalo įtraukti visų šių aspektų vertinimą į kiekvienų mokslo metų ugdymo procesą.

Mokiniai per mokslo metus turi būti vertinami įvairiais būdais, siekiant susidaryti visapusišką vaizdą apie kiekvieno mokinio pasiekimus, stipriąsias puses ir sritis, kuriose reikalingas tolesnis tobulėjimas. Turi būti taikomi tiek formuojamasis, tiek apibendrinamasis vertinimai – nuo greitų ir paprastų iki sudėtingesnių ir daugiau laiko reikalaujančių veiklų.

Pagrindiniai principai ir procedūros, susijusios su mokinių pasiekimų vertinimu Europos mokyklų sistemoje, yra išdėstyti šiuose dokumentuose:

- Europos mokyklų bendrosios taisyklės (*General Rules of the European Schools*)
- Europos mokyklų vertinimo politika (*Assessment Policy of the European Schools*)

- Apibendrinamasis vertinimas nuo S4 iki S6 klasės Europos mokyklose: pedagoginės ir organizacinės priemonės (Summative assessment from s4 to s6 in the European Schools: Pedagogical and organisational arrangements)
- Europos bakalaureato nuostatai (Regulations for the European Baccalaureate)
- Europos bakalaureato nuostatų įgyvendinimo tvarka (Arrangements for implementing the Regulations for the European Baccalaureate)

Pasiekimų aprašai S1–S7 klasėms

Pažymys	Apibūdinimas	Įvertinimas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
9–10	Puikiai	A	Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu ir raštu			
			Skaitymas	Mokinys puikiai suvokia S3 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal mokytojo rekomendacijas atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, tinkamai ja naudojasi (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys puikiai suvokia S5 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal reikalavimus atpažįsta, atsirenka informaciją, tinkamai ja naudojasi, analizuoja, įžvelgia esminius aspektus (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys puikiai suvokia S7 lygio (EB programos) grožinius ir negrožinius tekstus; savarankiškai atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, tinkamai ja naudojasi, analizuoja, įžvelgia esminius aspektus (galimi keli nereikšmingi trūkumai).
			Rašymas	Mokinys puikiai geba pagal mokytojo rekomendacijas kurti, tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio tekstus, susijusius su jo kasdienybe; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles; jo žodynas turtingas (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys puikiai geba pagal reikalavimus kurti, tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų tekstus, suvokti kontekstą; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles; jo žodynas turtingas (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys puikiai geba savarankiškai kurti, tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų, stilių tekstus, suvokti kontekstą; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles; jo žodynas turtingas, kalba stilinga (galimi keli nereikšmingi trūkumai).
			Argumėntavimas	Mokinys puikiai geba pagal mokytojo rekomendacijas	Mokinys puikiai geba pagal reikalavimus diskutuoti įvairiomis temomis,	Mokinys puikiai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, polemizuoti,

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
			(samprota- vimas)	diskutuoti nesudėtingomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemonės.	formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemonės.	formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemonės.
9–10	Puikiai	A	Analizė ir interpreta- vimas	Mokinys puikiai geba pagal mokytojo rekomendacijas analizuoti ir interpretuoti S3 lygio grožinius bei negrožinius tekstus (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys puikiai geba pagal reikalavimus analizuoti ir interpretuoti S5 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys puikiai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes, kritiškai vertinti aptariamas situacijas (galimi keli nereikšmingi trūkumai).
			Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja puikias S3 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys demonstruoja puikias S5 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, pagal mokytojo rekomendacijas geba įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija, integraliai mąstyti (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys demonstruoja puikias S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros ir kontekstų, tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, savarankiškai įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija, integraliai mąstyti (galimi keli nereikšmingi trūkumai).

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
			Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas puikiai suvokia S3 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, geba kurti rišlius nesudėtingus tekstus, nusakyti temą	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, puikiai suvokia S5 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, geba kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą,	Mokinys puikiai savarankiškai suvokia S7 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, geba kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį
				(galimi keli nereikšmingi trūkumai).	pagrindinę mintį (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	(galimi keli nereikšmingi trūkumai).
			Kritinis mąstymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas puikiai suvokia S3 lygio informaciją, geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį rišlia kalba.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, puikiai suvokia S5 lygio informaciją, geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį rišlia kalba.	Mokinys puikiai savarankiškai suvokia S7 lygio informaciją bei socialinę tikrovę, geba apmąstyti ir išsakyti požiūrį rišlia kalba.
			Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu			
			Žodžiu	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas puikiai geba parengti S3 lygio nesudėtingus pranešimus, puikiai bendrauti, dalyvauti pokalbyje, diskusijoje, tinkamai formuluoja sakinius, jo žodynas pakankamai turtingas (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys pagal reikalavimus puikiai geba parengti S5 lygio įvairius pranešimus, puikiai bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, tinkamai formuluoja sakinius, jo žodynas turtingas (galimi keli nereikšmingi trūkumai).	Mokinys puikiai savarankiškai geba parengti S7 lygio įvairios tematikos, gerai struktūruotus ir argumentuotus pranešimus, numatyti kontekstus, puikiai bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, polemizuoti, tinkamai formuluoja atitinkančius tam tikrą funkcinių kalbos stilių sakinius, teiginius, jo žodynas turtingas (galimi keli nereikšmingi trūkumai).
8–8.9	Labai gerai	B	Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu ir raštu			
			Skaitymas	Mokinys labai gerai suvokia S3 lygio	Mokinys labai gerai suvokia S5 lygio grožinius ir	Mokinys labai gerai suvokia S7 lygio grožinius ir negrožinius

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
				grožinius ir negrožinius tekstus; pagal mokytojo rekomendacijas atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, tinkamai ja naudojasi.	negrožinius tekstus; pagal reikalavimus atpažįsta, atsirenka informaciją, tinkamai ja naudojasi, analizuoja, įžvelgia esminius aspektus.	tekstus; savarankiškai atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, tinkamai ja naudojasi, analizuoja, įžvelgia esminius aspektus.
			Rašymas	Mokinys labai gerai geba pagal mokytojo	Mokinys labai gerai geba pagal reikalavimus kurti,	Mokinys labai gerai geba savarankiškai kurti, tinkamai
				rekomendacijas kurti, tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio tekstus, susijusius su jo kasdienybe; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles; jo žodynas turtingas.	tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų tekstus, suvokti kontekstą; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles; jo žodynas turtingas.	struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų, stilių tekstus, suvokti kontekstą; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles; jo žodynas turtingas, kalba stilinga.
			Argumen- tavimas (samprotavimas)	Mokinys labai gerai geba pagal mokytojo rekomendacijas diskutuoti nesudėtingomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemones.	Mokinys labai gerai geba pagal reikalavimus diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemones.	Mokinys labai gerai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, polemizuoti, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemones.

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
8–8.9	Labai gerai	B	Analizė ir interpreta- vimas	Mokinys labai gerai geba pagal mokytojo rekomendacijas analizuoti ir interpretuoti S3 lygio grožinius bei negrožinius tekstus.	Mokinys labai gerai geba pagal reikalavimus analizuoti ir interpretuoti S5 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes.	Mokinys labai gerai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes, kritiškai vertinti aptariamas situacijas.
			Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja labai geras S3 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos.	Mokinys demonstruoja labai geras S5 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos	Mokinys demonstruoja labai geras S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros ir kontekstų, tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos
					sąvokas, pagal mokytojo rekomendacijas geba įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija, integraliai mąstyti.	sąvokas, savarankiškai įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija, integraliai mąstyti.
			Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas labai gerai suvokia S3 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, geba kurti rišlius nesudėtingus tekstus, nusakyti temą.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, labai gerai suvokia S5 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, geba kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį.	Mokinys labai gerai savarankiškai suvokia S7 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, potekstę, geba kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį.
			Kritinis mąstymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas labai gerai suvokia S3 lygio informaciją, geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį rišlia kalba.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, labai gerai suvokia S5 lygio informaciją, geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį rišlia kalba.	Mokinys labai gerai savarankiškai suvokia S7 lygio informaciją bei socialinę tikrovę, geba apmąstyti ir išsakyti požiūrį rišlia kalba, polemizuoti.
			Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu			

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
			Žodžiu	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas labai gerai geba parengti S3 lygio nesudėtingus pranešimus, puikiai bendrauti, dalyvauti pokalbyje, diskusijoje, tinkamai formuluoja sakinius, jo žodynas pakankamai turtingas.	Mokinys pagal reikalavimus labai gerai geba parengti S5 lygio įvairius pranešimus, puikiai bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, tinkamai formuluoja sakinius, jo žodynas turtingas.	Mokinys labai gerai savarankiškai geba parengti S7 lygio įvairios tematikos, gerai struktūruotus ir argumentuotus pranešimus, numatyti kontekstus, puikiai bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, polemizuoti, tinkamai formuluoja atitinkančius tam tikrą funkcinį kalbos stilių sakinius, teiginius, jo žodynas turtingas.
7–7.9	Gerai	C	Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu ir raštu			
			Skaitymas	Mokinys gerai suvokia S3 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal mokytojo rekomendacijas atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, pakankamai tinkamai ja naudojasi.	Mokinys gerai suvokia S5 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal reikalavimus atpažįsta, atsirenka informaciją, pakankamai tinkamai ja naudojasi, analizuoja, išvelgia esminius aspektus.	Mokinys gerai suvokia S7 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; savarankiškai atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, pakankamai tinkamai ja naudojasi, analizuoja, išvelgia esminius aspektus.
			Rašymas	Mokinys gerai geba pagal mokytojo rekomendacijas kurti, tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio tekstus, susijusius su jo kasdienybe; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko	Mokinys gerai geba pagal reikalavimus kurti, tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų tekstus, suvokti kontekstą; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos	Mokinys gerai geba savarankiškai kurti, tinkamai struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų, stilių tekstus, suvokti kontekstą; tinkamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių taisyklingų sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles, jo žodynas

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
				išmoktas rašybos ir skyrybos taisyklės, jo žodynas turtingas.	taisyklės, jo žodynas turtingas.	turtingas, kalba pakankamai stilinga.
			Argumen- tavimas (samprota- vimas)	Mokinys gerai geba pagal mokytojo rekomendacijas diskutuoti nesudėtingomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemones.	Mokinys gerai geba pagal reikalavimus diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemones.	Mokinys gerai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, polemizuoti, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoja lingvistiškai tinkamas priemones.
7–7.9	Gerai	C	Analizė ir interpreta- vimas	Mokinys gerai geba pagal mokytojo rekomendacijas analizuoti ir interpretuoti S3 lygio grožinius bei negrožinius tekstus.	Mokinys gerai geba pagal reikalavimus analizuoti ir interpretuoti S5 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes.	Mokinys gerai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes, kritiškai vertinti aptariamas situacijas.
			Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja geras S3 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos.	Mokinys demonstruoja geras S5 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, pagal mokytojo rekomendacijas geba įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija, integraliai mąstyti.	Mokinys demonstruoja geras S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos, kontekstų, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, savarankiškai įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija, integraliai mąstyti.
			Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas gerai suvokia S3 lygio tekstų	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, gerai suvokia S5 lygio tekstų ypatybes,	Mokinys gerai savarankiškai suvokia S7 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį,

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
				ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, geba kurti rišlius nesudėtingus tekstus, nusakyti temą.	tekstų funkcijas, turinį, geba kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį.	potekstę, geba kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį.
			Kritinis mąstymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas gerai suvokia S3 lygio informaciją, geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį rišlia kalba.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, gerai suvokia S5 lygio informaciją, geba apmąstyti ir išsakyti rišlia kalba savo požiūrį.	Mokinys gerai savarankiškai suvokia S7 lygio informaciją bei socialinę tikrovę, geba apmąstyti ir išsakyti rišlia kalba požiūrį, polemizuoti.
			Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu			
			Žodžiu	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas gerai geba parengti S3 lygio nesudėtingus pranešimus, puikiai bendrauti, dalyvauti pokalbyje, diskusijoje, pakankamai tinkamai formuluoja sakinius, jo žodynas turtingas.	Mokinys pagal reikalavimus gerai geba parengti S5 lygio įvairius pranešimus, bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, pakankamai tinkamai formuluoja sakinius, jo žodynas turtingas.	Mokinys savarankiškai geba gerai parengti S7 lygio įvairios tematikos, struktūruotus ir argumentuotus pranešimus, numatyti kontekstus, bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, polemizuoti, tinkamai formuluoja atitinkančius tam tikrą funkcinį kalbos stilių sakinius, teiginius, jo žodynas turtingas.
6–6.9	Patenki- namai	D	Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu ir raštu			
			Skaitymas	Mokinys patenkinamai suvokia S3 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal mokytojo rekomendacijas atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, ja patenkinamai naudojasi.	Mokinys patenkinamai suvokia S5 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal reikalavimus atpažįsta, atsirenka informaciją, ja patenkinamai naudojasi, analizuoja, įžvelgia esminius aspektus.	Mokinys patenkinamai suvokia S7 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; savarankiškai atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, patenkinamai ja naudojasi, analizuoja, įžvelgia esminius aspektus.

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
			Rašymas	Mokinys patenkinamai geba pagal mokytojo rekomendacijas kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio tekstus, susijusius su jo kasdienybe; patenkinamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles, bet	Mokinys patenkinamai geba pagal reikalavimus kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų tekstus, suvokti kontekstą; patenkinamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles, bet daro klaidų; jo žodynas nėra labai turtingas.	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų, stilių tekstus, suvokti kontekstą; patenkinamai formuluoja teiginius, vartoja įvairių rūšių sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles, bet daro klaidų; jo žodynas nėra labai turtingas, kalbos stilius patenkinamas.
				daro klaidų; jo žodynas nėra labai turtingas.		
			Argumen- tavimas (samprota- vimas)	Mokinys patenkinamai geba pagal mokytojo rekomendacijas diskutuoti nesudėtingomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę argumentais, vartoja pakankamai lingvistiškai tinkamas priemones.	Mokinys patenkinamai geba pagal reikalavimus diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę argumentais, vartoja pakankamai lingvistiškai tinkamas priemones.	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, polemizuoti, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę argumentais, vartoja pakankamai lingvistiškai tinkamas priemones.
6–6.9	Patenki- namai	D	Analizė ir interpreta- vimas	Mokinys patenkinamai geba pagal mokytojo rekomendacijas analizuoti ir interpretuoti S3 lygio grožinius bei negrožinius tekstus.	Mokinys patenkinamai geba pagal reikalavimus analizuoti ir interpretuoti S5 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes.	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes, kritiškai vertinti aptariamas situacijas.

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
			Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja patenkinamas S3 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos.	Mokinys demonstruoja patenkinamas S5 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, pagal mokytojo rekomendacijas geba įgytas žinias patenkinamai sieti su kitų dalykų informacija.	Mokinys demonstruoja patenkinamas S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros ir kontekstų, tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, savarankiškai įgytas žinias patenkinamai sieti su kitų dalykų informacija.
			Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas patenkinamai suvokia S3 lygio tekstų ypatybes,	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, patenkinamai suvokia S5 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas,	Mokinys patenkinamai savarankiškai suvokia S7 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, potekstę,
				tekstų funkcijas, turinį, geba kurti nesudėtingus tekstus, nusakyti temą.	turinį, patenkinamai geba kurti įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį.	patenkinamai geba kurti įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį.
			Kritinis mąstymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas patenkinamai suvokia S3 lygio informaciją, geba apmąstyti ir patenkinamai išsakyti savo požiūrį.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, patenkinamai suvokia S5 lygio informaciją, geba apmąstyti ir patenkinamai išsakyti savo požiūrį.	Mokinys patenkinamai savarankiškai suvokia S7 lygio informaciją bei socialinę tikrovę, patenkinamai geba apmąstyti ir išsakyti požiūrį.
			Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu			
			Žodžiu	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas patenkinamai geba parengti S3 lygio nesudėtingus pranešimus, bendrauti,	Mokinys pagal reikalavimus patenkinamai geba parengti S5 lygio įvairius pranešimus, bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, patenkinamai	Mokinys savarankiškai geba patenkinamai parengti S7 lygio įvairios tematikos, struktūruotus ir argumentuotus pranešimus, numatyti kontekstus, bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti,

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
				dalyvauti pokalbyje, diskusijoje, patenkinamai formuluoja sakinius, jo žodynas nėra turtingas.	formuluoja sakinius, jo žodynas nėra turtingas.	polemizuoti, patenkinamai formuluoja atitinkančius tam tikrą funkcinį kalbos stilių sakinius, teiginius, jo žodynas nėra turtingas.
5–5.9	Pakanka mai	E	Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu ir raštu			
			Skaitymas	Mokinys iš dalies suvokia S3 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal mokytojo rekomendacijas labiau ar mažiau atsirenka, atpažįsta reikiamą	Mokinys iš dalies suvokia S5 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal reikalavimus labiau ar mažiau atpažįsta, atsirenka informaciją, ja naudojasi, analizuoja, įžvelgia kai kuriuos esminius aspektus.	Mokinys iš dalies suvokia S7 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; savarankiškai labiau ar mažiau atsirenka, atpažįsta reikiamą informaciją, ja naudojasi, analizuoja, įžvelgia kai kuriuos esminius aspektus.
				informaciją, ja naudojasi.		
			Rašymas	Mokinys iš dalies geba pagal mokytojo rekomendacijas kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio tekstus, susijusius su jo kasdienybe; bando formuluoti teiginius, vartoja įvairių rūšių sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles, bet daro daug klaidų, jo žodynas ribotas.	Mokinys iš dalies geba pagal reikalavimus kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų tekstus, suvokti kontekstą; bando formuluoti teiginius, vartoja įvairių rūšių sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles, bet daro daug klaidų, jo žodynas ribotas.	Mokinys iš dalies geba savarankiškai kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų, stilių tekstus, suvokti kontekstą; bando formuluoti teiginius, vartoja įvairių rūšių sakinių, taiko išmoktas rašybos ir skyrybos taisykles, bet daro daug klaidų, jo žodynas ribotas, kalba nerišli.
			Argumen- tavimas	Mokinys iš dalies geba pagal mokytojo	Mokinys iš dalies geba pagal reikalavimus diskutuoti	Mokinys iš dalies geba savarankiškai diskutuoti

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
			(samprotavimas)	rekomendacijas diskutuoti nesudėtingomis temomis, bando formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.	įvairiomis temomis, bando formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.	įvairiomis temomis, bando formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę argumentais, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.
5–5.9	Pakanka mai	E	Analizė ir interpretavimas	Mokinys iš dalies geba pagal mokytojo rekomendacijas analizuoti ir interpretuoti S3 lygio grožinius bei negrožinius tekstus.	Mokinys iš dalies geba pagal reikalavimus analizuoti ir interpretuoti S5 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, bando kelti hipotezes, aptarti tekstą.	Mokinys iš dalies geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, bando kelti hipotezes, labiau ar mažiau geba kritiškai vertinti aptariamas situacijas.
			Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys labiau ar mažiau demonstruoja šio tokias S3 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos.	Mokinys labiau ar mažiau demonstruoja šio tokias S5 lygio dalyko žinias – tiek literatūros, tiek gramatikos, iš dalies geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, pagal mokytojo rekomendacijas labiau ar mažiau geba įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija.	Mokinys labiau ar mažiau demonstruoja šio tokias S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros ir kontekstų, tiek gramatikos, labiau ar mažiau geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, savarankiškai įgytas žinias labiau ar mažiau sieti su kitų dalykų informacija.
			Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas iš dalies suvokia S3 tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, labiau ar mažiau geba kurti	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, iš dalies suvokia S5 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, labiau ar mažiau geba kurti įvairių funkcinių stilių	Mokinys iš dalies savarankiškai suvokia S7 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, potekstę, labiau ar mažiau geba kurti įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą,

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
				nesudėtingus tekstus, nusakyti temą, kalba nerišli, skurdoka.	tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį, kalba nerišli, skurdoka.	problemą, pagrindinę mintį, kalba nerišli, skurdoka.
			Kritinis mąstymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas labiau ar mažiau suvokia S3 lygio informaciją, iš dalies geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, labiau ar mažiau suvokia S5 lygio informaciją, iš dalies geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį.	Mokinys labiau ar mažiau savarankiškai suvokia S7 lygio informaciją bei socialinę tikrovę, iš dalies geba apmąstyti ir išsakyti požiūrį.
			Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu			
			Žodžiu	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas iš dalies geba parengti S3 lygio nesudėtingus pranešimus, labiau ar mažiau bendrauti, dalyvauti pokalbyje, diskusijoje, formuluoti sakinius, jo žodynas ribotas.	Mokinys pagal reikalavimus iš dalies geba parengti S5 lygio įvairius pranešimus, labiau ar mažiau bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, formuluoti sakinius, jo žodynas ribotas.	Mokinys iš dalies geba parengti S7 lygio įvairios tematikos, struktūruotus ir argumentuotus pranešimus, labiau ar mažiau bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, formuluoti sakinius, teiginius, jo žodynas ribotas.
3–4.9	Silpnai (neišlai- kyta)	F	Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu ir raštu			
			Skaitymas	Mokinys menkai suvokia S3 lygio grožinius ir negrožinius tekstus net padedamas mokytojo; dažniausiai neatpažįsta reikiamos informacijos, neišskiria svarbiausių akcentų.	Mokinys menkai suvokia S5 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal reikalavimus beveik neatpažįsta, neatsirenka svarbiausios informacijos, negeba tinkamai jos analizuoti, įžvelgti esminių aspektų.	Mokinys menkai suvokia S7 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal reikalavimus beveik neatpažįsta, neatsirenka svarbiausios informacijos, negeba tinkamai jos analizuoti, įžvelgti esminių aspektų, suvokti turinio, kontekstų.
			Rašymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas menkai geba kurti, struktūruoti	Mokinys menkai geba pagal reikalavimus kurti, struktūruoti įvairaus	Mokinys menkai geba kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų, stilių tekstus,

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
				įvairaus pobūdžio tekstus, susijusius su jo kasdienybe; menkai geba tinkamai formuluoti teiginius, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas ribotas.	pobūdžio, skirtingų žanrų tekstus, suvokti kontekstą; negeba tinkamai formuluoti teiginių, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas ribotas.	suvokti kontekstą; negeba tinkamai formuluoti teiginių, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas ribotas, kalba nerišli.
			Argumen- tavimas (samprota- vimas)	Mokinys menkai geba pagal mokytojo rekomendacijas diskutuoti nesudėtingomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.	Mokinys menkai geba pagal reikalavimus diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.	Mokinys menkai geba diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.
3–4.9	Silpnai (neiškai- kyta)	F	Analizė ir interpreta- vimas	Mokinys menkai geba pagal mokytojo rekomendacijas analizuoti ir interpretuoti S3 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, nesuvokia tekstų esmės.	Mokinys menkai geba pagal reikalavimus analizuoti ir interpretuoti S5 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes, aptarti tekstą.	Mokinys menkai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes, kritiškai vertinti aptariamas situacijas.
			Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys menkai demonstruoja šiokių tokių S3 lygio dalyko žinių – tiek literatūros, tiek gramatikos.	Mokinys menkai demonstruoja S5 lygio dalyko žinių – tiek literatūros, tiek gramatikos, negeba tinkamai vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, pagal mokytojo rekomendacijas menkai	Mokinys mažai demonstruoja S7 lygio dalyko žinių – tiek literatūros ir kontekstų, tiek gramatikos, negeba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, menkai geba įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija.

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
					geba įgytas žinias sieti su kitų dalykų informacija.	
			Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas menkai suvokia S3 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, menkai geba kurti nesudėtingus tekstus, nusakyti temą, kalba nerišli, skurdi.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, menkai suvokia S5 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, menkai geba kurti įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį, kalba nerišli, skurdi.	Mokinys menkai suvokia S7 lygio tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, turinį, potekstę, menkai geba kurti įvairių funkcinių stilių tekstus, nusakyti temą, problemą, pagrindinę mintį, kalba nerišli, skurdi.
			Kritinis mąstymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas menkai suvokia S3 lygio informaciją, menkai geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, menkai suvokia S5 lygio informaciją, menkai geba apmąstyti ir išsakyti savo požiūrį.	Mokinys menkai suvokia S7 lygio informaciją bei socialinę tikrovę, menkai geba apmąstyti ir išsakyti požiūrį.
			Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu			
			Žodžiu	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas menkai geba parengti S3 lygio nesudėtingus pranešimus, bendrauti, dalyvauti pokalbyje, diskusijoje, formuluoti sakinius, jo žodynas labai ribotas.	Mokinys pagal reikalavimus menkai geba parengti S5 lygio įvairius pranešimus, bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, formuluoti sakinius, jo žodynas labai ribotas.	Mokinys menkai geba parengti S7 lygio įvairios tematikos, struktūruotus ir argumentuotus pranešimus, bendrauti, palaikyti pokalbį, diskutuoti, formuluoti sakinius, teiginius, jo žodynas labai ribotas.
0–2.9	Labai silpnai (neišlaikyta)	FX	Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu ir raštu			
			Skaitymas	Mokinys nesuvokia S3 lygio grožinių ir negrožinių tekstų net	Mokinys nesuvokia S5 lygio grožinių ir negrožinių tekstų; pagal reikalavimus	Mokinys nesuvokia S7 lygio grožinių ir negrožinių tekstų; pagal reikalavimus neatpažįsta,

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
				padedamas mokytojo; neatpažįsta reikiamos informacijos, neišskiria svarbiausių akcentų.	neatpažįsta, neatsirenka svarbiausios informacijos, negeba tinkamai jos analizuoti, įžvelgti esminių akcentų.	neatsirenka svarbiausios informacijos, negeba tinkamai jos analizuoti, įžvelgti esminių akcentų, suvokti turinio.
			Rašymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas negeba kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio tekstų, susijusių su jo kasdienybe; negeba tinkamai formuluoti teiginių, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas skurdus.	Mokinys negeba pagal reikalavimus kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų tekstų; negeba tinkamai formuluoti teiginių, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas skurdus.	Mokinys negeba kurti, struktūruoti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų, stilių tekstų; negeba tinkamai formuluoti teiginių, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas skurdus, kalba nerišli.
			Argumen- tavimas (samprota- vimas)	Mokinys negeba pagal mokytojo rekomendacijas diskutuoti	Mokinys negeba pagal reikalavimus diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginių, pagrįsti	Mokinys negeba diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginių, pagrįsti nuomonę,
				nesudėtingomis temomis, formuluoti teiginių, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.	nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.	vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.
			Analizė ir interpreta- vimas	Mokinys negeba pagal mokytojo rekomendacijas analizuoti ir interpretuoti S3 lygio grožinių bei negrožinių tekstų, nesuvokia tekstų esmės.	Mokinys negeba pagal reikalavimus analizuoti ir interpretuoti S5 lygio grožinių bei negrožinių tekstų, kelti hipotezių, aptarti tekstų.	Mokinys negeba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinių bei negrožinių tekstų, kelti hipotezių, kritiškai vertinti aptariamų situacijų.

Pažy- mys	Apibū- dinimas	Įvertini- mas	Aprašymai			
				1 ciklo pabaiga (S3 kl.)	2 ciklo pabaiga (S5 kl.)	3 ciklo pabaiga (S7 kl., EB programa)
			Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys nedemonstruoja S3 lygio dalyko žinių – tiek literatūros, tiek gramatikos.	Mokinys nedemonstruoja S5 lygio dalyko žinių – tiek literatūros, tiek gramatikos, negeba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, pagal mokytojo rekomendacijas negeba įgytų žinių sieti su kitų dalykų informacija.	Mokinys nedemonstruoja S7 lygio dalyko žinių – tiek literatūros ir kontekstų, tiek gramatikos, negeba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, negeba įgytų žinių sieti su kitų dalykų informacija.
0–2.9	Labai silpnai (neišlaikyta)	FX	Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas nesuvokia S3 lygio tekstų ypatybių, tekstų funkcijų, turinio, negeba kurti nesudėtingų tekstų, nusakyti temos; kalba nerišli, skurdi.	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, nesuvokia S5 lygio tekstų ypatybių, tekstų funkcijų, turinio, negeba kurti įvairių funkcinio stilių tekstų, nusakyti temos, problemos, pagrindinės minties; kalba nerišli, skurdi.	Mokinys nesuvokia S7 lygio tekstų ypatybių, tekstų funkcijų, turinio, potekstės, negeba kurti įvairių funkcinio stilių tekstų, nusakyti temos, problemos, pagrindinės minties; kalba nerišli, skurdi.
			Kritinis mąstymas	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas nesuvokia S3 lygio	Mokinys, vadovaudamasis reikalavimais, nesuvokia S5	Mokinys nesuvokia S7 lygio informacijos bei socialinės
				informacijos, negeba išsakyti savo požiūrio.	lygio informacijos, negeba išsakyti savo požiūrio.	tikrovės, negeba išsakyti požiūrio.
			Kompetencijos, išreiškiamos žodžiu			
			Žodžiu	Mokinys pagal mokytojo rekomendacijas negeba parengti S3 lygio nesudėtingų pranešimų, bendrauti, dalyvauti pokalbyje, diskusijoje, formuluoti sakinių, jo žodynas labai skurdus.	Mokinys pagal reikalavimus negeba parengti S5 lygio pranešimų, bendrauti, palaikyti pokalbio, diskutuoti, formuluoti sakinių, jo žodynas labai skurdus.	Mokinys negeba parengti S7 lygio pranešimų, bendrauti, palaikyti pokalbio, diskutuoti, formuluoti sakinių, teiginių, jo žodynas labai skurdus.

6. PRIEDAI

1 priedas. Bakalaureato lietuvių kalbos (L1) egzaminas raštu ir žodžiu.

Bakalaureato lietuvių kalbos (L1) egzamino raštu dalies aprašas

Egzamino užduočių tikslas: įvertinti bendruosius ir dalykinius mokinio gebėjimus – kalbos ir literatūros (kultūros) ugdymo(si) pasiekimus.

Lietuvių kalbos (L1) egzaminas sudarytas pagal L1 egzaminų 6 modelį².

Egzamino užduotys sudaromos remiantis S6–S7 ugdymo turiniu. Į egzamino užduotis įtraukiami tik lietuvių kalba sukurti tekstai.

Egzamino medžiagos apimtis: 1000–1600 žodžių.

Tikrinami gebėjimai:

- analizuoti grožinio ir negrožinio kūrinio(-ių) turinį, raišką, kontekstą(-us) ir jų sąsajas;
- vertinti, lyginti su kitais kūriniais, aptariant panašumus ir skirtumus;
- aptarti, kaip kūrinio raiškos priemonėmis sukurama jo prasmė;
- atskleisti kūrinio originalumą ir stiliaus individualumą lyginant su kitais kūriniais;
- sukurti vientisą, rišlų tekstą, laikantis esminių teksto komponavimo principų, paisant bendrojo raštingumo.

Egzamino struktūra: 3 dalys.

A dalis: lyginamoji nežinomų lyrikos tekstų analizė ir interpretacija.

Užduotis: palyginti du poezijos tekstus, aptarti teksto elementus, raišką. Darbo apimtis – ne mažiau kaip 200 žodžių.

Vertinamos kompetencijos: skaitymo, rašymo, interpretavimo, argumentavimo (samprotavimo), kalbinės nuovokos ir raiškos, dalyko žinių ir įgūdžių, kritinio mąstymo.

B dalis: nežinomo negrožinio teksto (publicistikos) analizė ir interpretacija.

Užduotis: aptarti autoriaus idėjas ir požiūrį, analizuoti ir komentuoti tekstą, išsakyti asmeninę nuomonę. Darbo apimtis – ne mažiau kaip 200 žodžių.

Vertinamos kompetencijos: skaitymo, rašymo, samprotavimo, argumentavimo, kalbinės nuovokos ir raiškos, dalyko žinių ir įgūdžių, kritinio mąstymo.

C dalis: Literatūrinis rašinys, remiantis bent dviem žinomais lietuvių literatūros kūriniais.

²BAC paper 2020-01-D-41, “Harmonised structure of the L1 written and oral examinations in the European Baccalaureate”

Užduotis: pasirinkti vieną temą iš dviejų ir parašyti literatūrinį rašinį, remiantis bent dviem nurodytais autoriais, jų kūriniais, aptariant esmines temą atspindinčias idėjas, kontekstus, raišką, tekstų elementus ir pan. Darbo apimtis – ne mažiau kaip 400 žodžių.

Vertinamos kompetencijos: skaitymo, rašymo, interpretavimo, samprotavimo, kalbinės nuovokos ir raiškos, dalyko žinių ir įgūdžių, kritinio mąstymo.

L1 bakalaureato egzamino raštu matrica (L1 LT NMS)

L1 bakalaureato egzamino raštu bendroji matrica *						
Užduotys	Kompetencijos	Svoris %	Mokymosi tikslai	Klausimas (-ai)	Vertinimas (žymėjimas)	Svoris taškais
1 dalis: <u>negrožinis tekstas (B)</u>	SKAITYMAS Interpretacija Kritinis mąstymas Mokslinė kompetencija	15%	- Suprasti informaciją negrožiniame tekste. - Išsirinkti svarbią informaciją. - Analizuoti negrožinio teksto ypatybes. - Analizuoti, kaip reiškiamas požiūris. - Suprasti autoriaus intenciją ir kritiškai ją vertinti. - Identifikuoti ir suprasti temą(-as), faktus ir jų kontekstą. - Įvertinti įvairius negrožinius tekstus. - Suprasti negrožinius tekstus, pasinaudojant žiniomis, kurių nėra tekste. - Vartoti dalyko sąvokas.	1 klausimas	Vertinimo instrukcija	
1 klausimas (B): nežinomo negrožinio teksto analizė	RAŠYMAS Argumentavimas Lingvistinė kompetencija	15%	- Rašyti, kad įtikintumėte ar paneigtumėte. - Išnagrinėti prieštaringas temas ir analizuoti skirtingų nuomonių pagrįstumą. - Išreikšti asmeninę nuomonę apie tekstą ar temą. - Aiškiai išsakyti argumentus, vartojant veiksmingas kalbinės raiškos priemones. - Sukurti tekstą, atsižvelgiant į tikslinę auditoriją. - Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). - Vartoti skirtingus kalbos registrus ir stilistines priemones.			
1 dalis		30%				30
2 dalis: <u>literatūros tekstai (A, C)</u>	SKAITYMAS Interpretacija	35%	- Suprasti skirtingų žanrų literatūros tekstus. - Analizuoti ir interpretuoti literatūros tekstus. - Nustatyti ir suprasti pagrindines teksto temas, idėjas. - Nustatyti specifines teksto detales, kalbines ir literatūrines ypatybes.	2 klausimai	Vertinimo instrukcijos	

1 klausimas (A): dviejų nežinomų lyrikos kūrinių lyginamoji analizė	Kritinis mąstymas		- Žinoti sąvokas ir terminologiją, reikalingą suprasti skirtingus literatūros tekstus. - Suprasti grožinės literatūros tekstus, remiantis žiniomis, kurių tiesiogiai nėra tekste (kontekstualumas).			
	Mokslinė kompetencija					
2 klausimas (C) : literatūrinis rašinys, remiantis žinomais dviem kūriniais	RAŠYMAS	35%	- Pateikti aiškius ir tinkamai struktūruotus atsakymus į klausimus. - Įtikinamai polemizuoti dėl literatūros tekstų poveikio idėjų. - Sklandžiai išsakyti nuomonę apie perskaitytus ir išnagrinėtus tekstus. - Parodyti pagrįstą tekstų supratimą. - Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). - Tikslingai vartoti stilistines priemones ir pasirinkti tinkamą funkcinį kalbos stilių.			
	Argumentavimas					
	Lingvistinė kompetencija					
2 dalis		70%				70
IŠ VISO		100%				100

* Matrica buvo sudaryta vadovaujantis šiais dviem dokumentais, siekiant užtikrinti nuoseklumą visose L1 programose: Europos bakalaureato L1 egzaminų raštu ir žodžiu struktūra (2020-01-D-41)).

PUIKIAI	LABAI GERAI	GERAI	PATENKINAMAI	MINIMALIAI		SILPNAI	LABAI SILPNAI
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50		49-21	20-0

L1 bakalaureato egzamino raštu specifinė matrica *

Lietuvių kalba

Užduotys	Kompetencijos	Svoris %	Mokymosi tikslai	Klausimas (-ai)	Vertinimas (žymėjimas)	Svoris taškais
<u>Negrožinis tekstas</u> B dalis : negrožinis tekstas (30 taškų)	SKAITYMAS Interpretacija Kritinis mąstymas Mokslinė kompetencija	15%	• Suprasti informaciją negrožiniame tekste. • Išsirinkti svarbią informaciją. • Analizuoti negrožinio teksto ypatybes. • Analizuoti, kaip reiškiamas požiūris. • Suprasti autoriaus intenciją ir kritiškai ją vertinti. • Identifikuoti ir suprasti temą(-as), faktus ir jų kontekstą. • Įvertinti įvairius negrožinius tekstus. • Suprasti negrožinius tekstus, pasinaudojant žiniomis, kurių nėra tekste. • Vartoti dalyko sąvokas.	B dalis	Vertinimo instrukcija	
	RAŠYMAS Argumentavimas Lingvistinė kompetencija	15%	• Rašyti, kad įtikintumėte ar paneigtumėte. • Išnagrinėti prieštaringas temas ir analizuoti skirtingų nuomonių pagrįstumą. • Išreikšti asmeninę nuomonę apie tekstą ar temą. • Aiškiai išsakyti argumentus, vartojant veiksmingas kalbinės raiškos priemones. • Sukurti tekstus, atsižvelgiant į tikslinę auditoriją. • Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). • Vartoti skirtingus kalbos registrus ir stilistines priemones.			
2 dalis (B)		30%				30

Lietuvių literatūros tekstai A dalis : dviejų nežinomų lyrikos kūrinių lyginamoji analizė (30 taškų) C dalis : literatūrinis rašinys, remiantis bent dviem žinomais ir nurodytais teksta (40 taškų)	SKAITYMAS Interpretacija Kritinis mąstymas Mokslinė kompetencija	35%	• Suprasti skirtingų žanrų literatūros tekstus. • Analizuoti ir interpretuoti literatūros tekstus. • Nustatyti ir suprasti pagrindines teksto temas, idėjas. • Nustatyti specifines teksto detales, kalbines ir literatūrinės ypatybes. • Žinoti sąvokas ir terminologiją, reikalingą suprasti skirtingus literatūros tekstus. • Suprasti grožinės literatūros tekstus, remiantis žiniomis, kurių tiesiogiai nėra tekste (kontekstualumas).	A ir C dalys	Vertinimo instrukcija	
	RAŠYMAS Argumentavimas Lingvistinė kompetencija	35%	• Pateikti aiškius ir tinkamai struktūruotus atsakymus į klausimus. • Įtikinamai polemizuoti dėl literatūros tekstų poveikio idėjų. • Sklandžiai išsakyti nuomonę apie perskaitytus ir išnagrinėtus tekstus. • Parodyti pagrįstą tekstų supratimą. • Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). • Tikslingai vartoti stilistines priemones ir pasirinkti tinkamą funkcinį kalbos stilių.			
1, 3 dalys (A, C)		70%				70
IŠ VISO		100%				100

* Matrica buvo sudaryta vadovaujantis šiais dviem dokumentais, siekiant užtikrinti nuoseklumą visose L1 programose: Europos bakalaureato L1 egzaminų raštu ir žodžiu struktūra (2020-01-D-41).

PUIKIAI	LABAI GERAI	GERAI	PATENKINAMAI	MINIMALIAI	SILPNAI	LABAI SILPNAI
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50	49-21	20-0

LIETUVIŲ KALBA (L1)

PAVYZDYS

DATA: 20 .. m. d.

EGZAMINO TRUKMĖ:

4 valandos (240 minučių)

PAPILDOMA MEDŽIAGA:

nėra

YPATINGOS PASTABOS:

egzaminas sudarytas iš trijų dalių: atlikite A, B, C dalis raštu; C dalyje pasirinkite vieną iš dviejų pateiktų temų.

POEZIJOS ANALIZĖ IR INTERPRETACIJA

Perskaitykite abu eilėraščius, parašykite jų lyginamąją analizę ir interpretaciją. Lygindami eilėraščius atsižvelkite į jų tematiką, kontekstą(us), lyrinio subjekto išgyvenimus, kitus teksto elementus, raišką, panašumus ir skirtumus bei pan. Apimtis – ne mažiau kaip 200 žodžių. Nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir paraštėje pažymėti 200 žodžių ribą.

1. Salomėja Nėris

ODISĖJA

Žuvėdra supasi ant stiebo.
O jūra – svetima, plati...
Baltoji paukšte, pasistiebus
Pažvelk į tolį... Nematyt?

- 5 Tą žemę širdyje nešiojuos
Dienas ir nemigo naktis...
Ir bangos man charibdėm žiojas.
O, rodos, kraštas taip arti:

- Žydrioji Nemunėlio juosta
10 Ir ta baltapilė kalva...
Ak, pamatyt brangiausią uostą,
Kuris vadinasi Lietuva!

- Ar duotą žodį aš tesėjau,
Kaip gali jį tesėt žmogus?
15 Tu pasakyk man, Odisėjau,
Koks kraujo skonis? Ar svaigus?

- Tu, rodos, gėrei jį kaip vyną
Ir keršto svaiguly svaigai?
Tu mindei priešus į purvyną,
20 Užsimaskavęs neblogai.

Aš moteris – tik Odisėja,
Manęs Homerai neminės.
Bet aš mokėsiu būt teisėja
Skriaudikams mano giminės.

(119 žodžių)
(Maskva, 1943)

2. Henrikas Radauskas

Homero jaunystė

Aš gėriau putojantį pieną,
Aš valgiau nežemišką duoną,
Žiūrėjau į žėrinčią dieną:
Į žydinčią gėlę raudoną.

5 Man piemenys grojo vamzdeliais
Pavėsyje aukšto platano,
Ir bitės auksiniais indeliais
Man kvepiantį medų gabeno.

10 O, kaip man beprotiškai sekė!
Man vynuogės nokti skubėjo,
Ir sunkios, įsirpusios kekės
Laimingos prie lūpų virpėjo.

15 Su lyra klajodami dviese,
Mes karą ir kardą giedojom
Ir vasarą aukštą ir šviesią
Ir riedančią bangą po kojom.

O žvaigždės, pradėjusios kilti,
Ant jūros rankas auksines
Uždėjo ir liepė nutilti,
20 Kad ji neprikeltų manęs.

(83 žodžiai)

Radauskas H. „Strėlė danguje“, Chicago: Saulius, 1950

B DALIS

(30 taškų)

PUBLICISTIKOS ANALIZĖ

Perskaitykite pateiktą tekstą, parašykite vientisą argumentuotą rišlų tekstą, aptarkite autoriaus pasirinktą temą, pagrindinę idėją, problemą, kaip siekiama įtaigumo, ir išsakykite asmeninį požiūrį. Apimtis – ne mažiau kaip 200 žodžių. Nepamirškite suskaiciuoti žodžius ir parašėte pažymėti 200 žodžių ribą.

Arvydas ŠLIOGERIS

TURIME GALIMYBĘ VISUOTINAI VYKDOMAME DEHUMANIZACIJOS PROCESSE NEDALYVAUTI

Paklaustas, ką numano apie Lietuvos ir visos Europos ateitį, vienas iškiliausių Lietuvos filosofų, Lietuvos mokslo ir Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijų laureatas, tikrasis Lietuvos mokslų akademijos narys profesorius Arvydas Šliogeris atsakė, jog be agresyvumo negali egzistuoti apskritai jokia visuomenė, o nūdienos
5 *Europos galios, deja, apsiriboja vien žvakutės uždegimu.*

Kaži koks sunkus, keistas, sveiku protu nepaaiškinamas metas atėjo į Lietuvą ir visą Europą. Tokiu metu be autoritetų ir proto šviesulių yra dar sunkiau, todėl ir išdrįsau pas jus apsilankyti, net ir žinodamas, kad jau seniai viešai nebereiškiate nuomonės ir kategoriškai nebendraujate su žiniasklaida. Mat aš myliu Lietuvą ir man nenusispjauti, kas su ja bus.

10 Myli Lietuvą? Tikrai? Ir aš myliu Lietuvą, tik turbūt niekad garsiai to nesu sakęs. Sau tyliai išpažįstu, nes garsiai ištarti žodžiai kartais praranda savąsias prasmes. Be to, kaip ir nėra kam viso to šiandien sakyti...

O metas – ištis sunkus... Lapkritis, ligos, tamsa... Manasis kūrybingumas jau treji metai lygus nuliui, todėl nieko kito neveikiu, tik skaitau – gyvenu su senomis, jau
15 daug syk skaitytomis knygomis. Visą gyvenimą skaičiau vien geras knygas, tad gerą ir dar neskaitytą šiandien surasti jau darosi sunku, be to, geros knygos išlepina, po jų jau nebesinori imtis prastesnių. Todėl vėl ir vėl skaitau Vincą Mykolaitį-Putiną, Marių Katiliškį... Šiuo metu septintą kartą skaitau Broniaus Radzevičiaus
20 „Priešaušrio vieškelius“.

Beje, į rankas imu tik grožinę literatūrą, dažniausiai – lietuvių literatūros klasiką. Mokslinių, filosofinių veikalų net neatsiverčiu – jie prie manęs jau nebelimpa. Tokie autoriai kaip Platonas, Kantas, Heidegeris, Kierkegoras – jau perskaityti, o naujų aukšto rango autorių – paprasčiausiai nėra. Deja, XX amžiuje filosofija mūsų pasaulyje numirė. Drauge su Heidegeriu.

25 Pats paskutinį kartą filosofinėmis temomis kalbėjausi su Olandijoje studijuojančia anūke. Ji klausė manęs, kas kaip mąstytoją paveikė Aristotelį. Įsivaizduojat? Dar vaikas visai, o kokių klausimų jai kyla. Atsakiau jai tik todėl, kad dvejojo negautų, – štai ir visa mano sąsaja su filosofija.

30 **Galbūt šiandien visi ir valgome tos filosofijos mirties vaisius? Žmonių gyvenimui ima trūkti bendro vardiklio, vertikalės, siekių, filosofinės krypties...**

Gyvename globalioje situacijoje, kokios žmonijos istorijoje dar niekur niekada nebuvo. Todėl ilgėtis vienos filosofinės krypties šiuo metu – ne tik neišmintinga, bet, sakyčiau, net labai pavojinga. Vienos krypties žmonijai nori tie vaikinukai, kurie
35 sprogdina lėktuvus ir šaudo žmones. Įsivaizduojate, kaip atrodytų panašia kryptimi žengiantis visas pasaulis?.. Todėl reikėtų sakyti: ačiū Dievui, kad dominuojančios krypties šiuo metu dar nėra.

Bet vakarietiškas bestuburiškumas, abejingumas ir bevališkumas mane gąsdina ne ką mažiau nei tie lėktuvus sprogdinantys vaikinai. Juoba kad būtent tokią laikyseną demonstruoja ir mūsų Lietuva.

40 Labai jums pritariu. Tas vakarietiškas išglebimas tiesiog kelia šleikštulį. Štai jūs apie filosofiją klausiate, o jos šiandieniam pasauliui paprasčiausiai nereikia – šiandien Vakarų protams svarbūs tik techniniai mokslai, kaip fizika, chemija, kibernetika, biologija... Ką tai reiškia? Ogi tai, kad mūsų pasaulis virsta totaline pragmatizmo karalyste.

45 **Ar tokioje karalystėje įmanoma žmogui jaustis laimingam?**

Nežinau. Paklauskite JAV, vien į vartojimą orientuotoje visuomenėje, gyvenančių žmonių. Deja, spėju, kad daugeliui toks būvis bus priimtinas. Gauni algele, galimybę tyliai lindėti jaukiame savo kamputyje, kur turi duonos, sviesto, televizorių, žiupsnelį asmeninių interesų... Ir dėl nieko daugiau neprivalai kvaršinti sau galvos. Koks tau neva skirtumas, kieno vėliava virš tavęs plevėsuoja?..

Visi po vieną – asmeninių interesų salelėse? Na, o tokie dariniai kaip tautos bei valstybės – sunyks?

Manau, taip. Valstybės sąvoka jau ir dabar yra gana butaforinė – valstybės ES viduje šiandien jau tėra sąlyginiai vienetai su bendrais siekiais, bendra valiuta, bendra politika, bendromis sienomis, bendra gynybos sistema, valdžios aparatu ir su iki beprotybės intensyvia komunikacija. Internetas, lėktuvai, visuomenės išsivietinimas, klajokliškas gyvenimo būdas... Ar tautos negrįžtamai susilydys ES katile, aš nežinau – nesu pranašas, bet akivaizdžiai matau, kad šiandien jos lydos.

ES erdvė kuriama taip, kad svarbiausias joje taptų vidutinis Europos žmogus. O vidutinis Europos žmogus, negana to, kad yra vidutinybė, bet dar ir neapsakomai ištvirkinta vidutinybė, kuri ne kažį ką temoka dirbti, įpratusi viską paruošta gauti tiesiai ant stalo, laiko save genijumi, kuriam nei mokytis, nei tobulėti nereikia, su visuotinėmis tiesomis, su aksiomomis ir net su pasaulio dėsniais jis pasirengęs ginčytis, nes viskas jam atrodo tik nuomonių reikalas... Jokia hierarchija, išskyrus banditiškąją, pasaulyje, anot jų, apskritai neegzistuoja, todėl darželinuko ir profesoriaus nuomonės – lygiavertės... Svarbiausia – tolerancija visam kam be atrankos, net savisaugos instinktą paminantis nekonfliktiškumas...

Matėte Europos reakciją į tragiškus įvykius Prancūzijoje? Graudu, tačiau šitai akivaizdžiai rodo, jog tai viskas, ką mes apskritai begalime. Padejuoti ir žvakelę uždegti – daugiau nieko. Net ir pykčio – to vadinamojo gero, teisingo pykčio – žmonių akyse nepastebėjau. Deja, žvakelės uždegimą Europos visuomenė suvokia kaip visavertę pilietiškumo išraišką. Žvakele tas Europos pilietiškumas prasideda – žvakele ir baigiasi.

Visam kam tolerantiškas tegali būti žmogus, neturintis nieko šventa. Matydamas, kad ES nuostatose tikėti Dievą, mylėti Tėvynę ir net savąją šeimą palengva tampa neetiška, suprantu, jog kaip tik toks ir yra geidžiamas statistinio ES piliečio modelis. Tik kaip tokiam piliečiui reikėtų rasti motyvą ginti Europą, jei, pavyzdžiui, kas nors kėsintųsi ją užgrobti? Juk didelė tikimybė, kad jis ir okupantams išliks tolerantiškas.

Džinas iš butelio paleistas ir ne tik niekas negali, bet niekas net ir nemėgina jo sustabdyti. Akivaizdu, kad šiandienė Europos visuomenė – netikinti. Krikščioniška ji jau seniai yra vadinama tik tradiciškai, tik formaliai. Visi žinome, kad nieko didesniu ir amžinesniu už save patį netikintis žmogus nepripažįsta, jis yra silpnas, – tikėjimo vienijamos visuomenės tokius labai lengvai praryja.

Na, o dabar pažvelkime į mus ir į tuos ateinančiuosius, kuriuos vadiname pabėgėliais, – akivaizdžiai suprasime, kuriems iš jų priklausys Europos ateitis. Arabai – visi it vienas tikintys, siejami stiprių religinių, kultūrinių, moralinių tradicijų, išsaugoję stiprią šeimos instituciją, turintys galingą energijos potencialą ir svarbiausia – agresyvumo. Juk be agresyvumo, tiesą sakant, apskritai negali egzistuoti jokia visuomenė.

Toks modelis tikėtų nebent tuomet, jei ES vadovybė išties nuoširdžiai būtų įsitikinusi, jog gyvename rojuje, kur agresija apskritai neegzistuoja, kur liūtas pievoje

gulinėja šalia ériuko, savo naivia kakyte besitrinančio į liūto karčius ir nė trupučio nerizikuojančio būti suėstas. Todėl, nors ne kažį kę teisėmanau apie politikę, ES vykdomos politikos negaliu įvardinti kaip nors kitaip nei kapituliacijos – iškeltų rankų politika.

Na, kurgi tai matyta? Eina okupantai užgrobti tavo namų, o tu pakvieti juos į vidų, atiduodi raktus ir imi jiems patarnauti prie stalo?.. Tikrai būtų juokinga, jeigu nebūtų gaudu. Kai kalbama apie vienu metu į Europą pajudančius 700 tūkst. žmonių, vargu ar tikslinga vadinti juos pabėgėliais, juolab kad tik maža tos žmonių lavinos dalis plūsta iš šalių, išties siaubiamų karo. Man regis, labiau čia tiktų biblinis terminas – tautų kraustymasis, kuris reiškia žemių pasisavinimą, o ne norą iš kažkur pabėgti ir norą kur nors integruotis.

Taigi Europos ateitis – daugiau negu aiški. Ar yrant Europai turi galimybių išlikti nesuirusi Lietuva? Vėlgi – vargu. Galima nebent svarstyti, ar nebūdama ES ji suirtų lėčiau. Na, arba prisiminti Kazimiero Pakšto siūlytą sprendimą ir drauge su visais žmonėmis perkelti Lietuvos valstybę kur nors į Madagaskarą ar Naujosios Gvinėjos džungles.

Tačiau man net ne tai yra liūdniausia. Liūdniausia, kad Lietuva ją pačią naikinančioms ES idėjoms pritaria ir puola jų įgyvendinti su džiaugsmu ir entuziazmu, to sveiku protu tiesiog neįmanoma paaiškinti.

Na, jei dėl globalių veiksmų Lietuvai vis dėlto bus lemta išnykti, bent patarkite, kaip mums elgtis, kaip gyventi, idant po mirties nereikėtų degti gėdos ugnyje vietoj pragarų ugnies?

Sąžiningai ir nesidairydami į šalis dirbkim savo darbus. Ir pernelyg nesvarstykim, kaip darbai bus vertinami, kaip panaudojami. Juk nei tu, nei aš nei turime, nei privalome turėti antgamtinių galių valdyti imperijas. Tačiau turime galimybę visuotinai vykdomame dehumanizacijos procese nedalyvauti. Priešintis jam pačiu savo kasdieniu gyvenimu, orientuotu į aukštesnes vertybes, gyvenamu moraliai atsakingai.

Ir nemanykim, kad tokie esame vieni. Žmonių, kuriems visa tai, kas vyksta, lygiai taip nepriimtina, kaip ir mums, yra ne taip jau mažai, ir ne tik Lietuvoje. Tačiau reikia, kad jų daugėtų, kad tokių susidarytų kritinė masė. Bėlieka viltis ir laukti, kad tai nutiks. Juk kaip be kritinės plutonio masės neįmanomas branduolinis sprogitimas, taip be kritinės masės neįmanomas tiek medžių pumpurų pavasari, tiek mūsų gyvenimo sprogitimas.

Marius Jonaitis. Kulgrinda.lt

2018 m. kovo 10 d.

(1263 žodžiai)

<https://balarama.lt/filosofas-arvydas-sliogeris-turime-galimybę-visuotinai-vykdomame-dehumanizacijos-procese-nedalyvauti/>

LITERATŪRINIS RAŠINYS

Pasirinkite vieną iš dviejų pateiktų temų ir parašykite literatūrinį rašinį. Remkitės bent dviem nurodytais autoriais, jų kūriniais, aptarkite esmines temą atspindinčias idėjas, kontekstus, raišką, tekstų elementus ir pan. Apimtis – ne mažiau kaip 400 žodžių. Nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir paraštėje pažymėti 400 žodžių ribą.

1. Kūrybos vertė lietuvių literatūroje

Vincas Mykolaitis-Putinas „Altorių šešėly“, Antanas Škėma „Balta drobulė“, Juozas Aputis „Iveikti save“ arba kita šio autoriaus novelė

2. Tautinių vertybių akcentavimas lietuvių literatūroje

Kristijonas Donelaitis „Metai“, Jonas Biliūnas „Liūdna pasaka“, Vincas Krėvė „Skirgaila“

Bakalaureato lietuvių kalbos (L1) egzamino žodžiu dalies aprašas

Lietuvių kalbos (L1) egzaminu žodžiu siekiama įvertinti kandidatų gebėjimą skaityti, suprasti ir sklandžiai kalbėti apie nežinomą grožinį ar negrožinį tekstą bei atskleisti sąsajas tarp teksto turinio, dalyko žinių ir asmeninės patirties.

Kandidatas turi sugebėti, vartodamas atitinkamą terminologiją, nuosekliai aptarti tekstą, struktūruodamas jį pagal keliamus klausimus. Tuo pat metu kandidatas turi savarankiškai plėtoti savo mintis ir idėjas klasėje nagrinėtomis temomis, kritiškai jas apmąstydamas ir aptardamas.

Tikslas – patikrinti ir įvertinti kandidatų teksto supratimo ir sakytinės komunikacijos gebėjimus.

Tikrinami šie gebėjimai:

- perskaičius pateiktą tekstą, parengti struktūruotą pristatymą;
- rišliai išsakyti savo mintis, pagrįsti požiūrį; formuluoti teiginius, pateikti svarius argumentus;
- perteikti mintis nuosekliai, sklandžiai, žodinga kalba, taisyklingai tarti ir kirčiuoti žodžius, prasmingai intonuoti, laikytis bendrinės kalbos normų ir viešojo bendravimo etikos;
- motyvuotai atsakyti į egzaminuotojų pateiktus klausimus.

Pateikiamo teksto apimtis – 450 (+/- 10 proc.) žodžių.

Pasirengimo laikas – 20 min.

Egzamino laikas – 20 min.

Egzaminas susideda iš dviejų dalių: pirmojoje kandidatas aptaria tekstą ir su juo susijusius klausimus (vientisas rišlus monologas), antrojoje vyksta dialogas, susijęs su tekstu ir pateiktais klausimais.

Vertinimas:

- vertinamas pristatymas (monologas) ir atsakymai į klausimus (dialogas);
- užduotį pagal nustatytus kriterijus vertina du lietuvių kalbos dalyko specialistai, vienas iš jų – mokinius mokantis mokytojas.

Bakalaureato lietuvių kalbos L1 egzamino žodžių dalies vertinimo kriterijai

Bakalaureato egzamino žodžių dalies protokolas L1 ... m.			<u>Mokinys (-ė):</u>
Egzamino dalis	Mokėjimo įvertinimas	Kompetencijos	Pasiekimų aprašai, skirti 3 ciklo pabaigai
I dalis Pristatymas	Puikiai 9–10	Teksto supratimas (skaitymas ir kalbėjimas)	Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų puikiai geba pateikti struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Labai gerai 8–8.9	Interpretacija Kalbos taisyklingumas	Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų labai gerai geba pateikti struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Gerai 7–7.9		Mokinys(-ė) s be papildomų nurodymų geba pateikti gerai struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Patenkinamai 6–6.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų geba pateikti struktūruotą pristatymą, patenkinamai atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Minimaliai (pakankamai) 5–5.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų minimaliai geba pateikti struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Nepatenkinamai (silpnai) 3–4.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų beveik negeba pateikti struktūruoto pristatymo, atitinkančio kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Nepatenkinamai (labai silpnai) 0–2.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų negeba pateikti struktūruoto pristatymo, atitinkančio kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.

Bakalaureato egzamino žodžiu dalies protokolas L1 ... m.			<u>Mokinys(-ė):</u>
Egzamino dalis	Mokėjimo įvertinimas	Kompetencijos	Pasiekimų aprašai, skirti 3 ciklo pabaigai
II dalis Diskusija ir sąveika	Puikiai 9–10	Kalbinė raiška Samprotavimas (argumentavimas) Mokslinė kompetencija	Mokinys(-ė) geba puikiai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis (ji) tinkamai formuluoja sakinius, vartoja deramą ir įvairų atitinkamo stiliaus (registro) ^{3*} žodyną.
	Labai gerai 8–8.9	Kritinis mąstymas	Mokinys(-ė) geba labai gerai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis (ji) tinkamai formuluoja sakinius, vartoja deramą ir įvairų atitinkamo stiliaus (registro) žodyną.
	Gera 7–7.9		Mokinys(-ė) geba gerai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis (ji) tinkamai formuluoja sakinius, vartoja deramą ir įvairų tinkamo registro žodyną.
	Patenkinamai 6–6.9		Mokinys(-ė) geba patenkinamai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis (ji) geba formuluoti nesudėtingus sakinius, vartoja deramą, bet neturtingą žodyną, patenkinamai naudojasi tinkamu registru.
	Minimaliai (pakankamai) 5–5.9		Mokinys(-ė) geba minimaliai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis (ji) fragmentiškai geba formuluoti taisyklingus sakinius ir vartoti deramą, tačiau ribotą žodyną. Mokinys(-ė) aiškiai nesuvokia tinkamo registro.
	Nepatenkinamai (silpnai) 3–4.9		Mokinys(-ė) sunkiai geba bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis (ji) sunkiai geba formuluoti taisyklingus sakinius ir vartoti deramą žodyną. Žodynas labai ribotas.

^{3*} Registras – raiškos priemonės, tinkamos pagal komunikavimo situaciją ir adresatą.

			Mokinys(-ė) aiškiai nesuvokia tinkamo registro.
	Nepatenkinamai (labai silpnai) 0–2.9		Mokinys(-ė) negeba bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis (ji) negeba suformuluoti taisyklingų sakinių ir vartoti deramo žodyno. Mokinys(-ė) aiškiai nesuvokia tam tikrai bendravimo situacijai tinkamo registro.
Pažymys: Egzaminuotojas:			

UŽDUOTIS

Perskaitykite tekstą ir parenkite jo pristatymą: paaiškinkite temą, keliamus klausimus, interpretuokite juos remdamasis tekstu ir savo kultūrine patirtimi. Pasiruoškite diskusijai, susijusiai su tekstu ir klausimais, kurie leidžia pažvelgti giliau ar atskleisti kontekstą.

Orientaciniai klausimai:

1. Aptarkite *pamatinio kultūros teksto* sąvoką. Kokius žinote tekstus, *kuriuose ir kuriais*, pasak autorės, *kiekviena tauta mato save pačią, kitus, pasaulį?*
2. Pasvarstykite apie lietuvių kalbos unikalumą, apie kalbos, kultūros ir valstybingumo sąsajas.
3. Tekste yra minimos trys Lietuvos kultūros asmenybės. Remdamiesi klasėje nagrinėtomis temomis ir savo kultūrine patirtimi vieną iš jų aptarkite plačiau.

(Pasirengimo laikas – 20 min.)

Viktorija Daujotytė

PAMATINIS KULTŪROS TEKSTAS

(ištrauka)

„Trys svarbiausios knygos – Šv. Raštas, „Metai“ ir Lietuvių kalbos žodynas. Jas dažniausiai reikia paskaityti“.

MARCELIJUS MARTINAITIS. „Tylintys tekstai“

- Kas gali kalbėti, tuo nesistebi. Kaip nesistebi tuo, kad kvėpuoja. Retai tepajuntama, kad trūksta žodžių. Bet nustembame, kad gimtojoje kalboje yra tiek žodžių, kurių neprireikia, kurių net reikšmių nežinome, nesame girdėję. Žodynų kartotekos, žodynų tomai. Pradėta lietuvių kalbos žodžius rinkti vėlai – prieš gerą šimtmetį. Suvokiame, kad
- 5 su daugybe lietuviškų žodžių nebesusitikome, kad jie nugrimzdo į užmarštį ir nebėra kelio į juos, nes nebėra daiktų, reiškinių, jais išreikštų sąmonės vingių. Tiek senųjų žodžių, jų formų, tiek rašto paminklų – tik iš XVI amžiaus. Mįslingoji viltis – *jotvingių žodynėlis*, prie kurio, kaip atsimenu iš paskaitų, buvo suklusęs ir Zigmas Zinkevičius.

- Kiekviena tauta turi pamatinių tekstų. Tekstų, kuriuose ir kuriais mato save pačią,
- 10 kitus, pasaulį. [...]

Kalba yra kultūros tekstas, kuris peržengia savo ribas; lemtingais atvejais kalba persmelkia žmogaus sąmonę kaip didis egzistencinis rūpestis. Tokio rūpesčio persmelktas buvo Kazimieras Būga, didis kalbininkas ir daugiau nei kalbininkas.

- Viena iš pačių būtiniausių kalbos *saugos* formų yra žodynai. Užrašomos giesmės,
- 15 dainos, pasakos, užrašoma ir kalba, jos žodžiai ir žodžių vartojimo galimybės. Žodynas sukaupia ta kalba kalbančių žmonių visuminę patirtį. Šiandien jau turime Didįjį lietuvių kalbos žodyną. Šis žodynas ir yra pamatinis lietuvių kultūros tekstas. Tekstas, kuris prasitęsia. Tekstas, iš kurio gali būti rašomi kiti tekstai. Visi esame (arba būsim) jame surašyti, mirę ir gyvi, ir tie, kurie dar ateis į šį pasaulį kaip lietuviai. Visiems mums lemta
- 20 atsidusti – skaudžiai ar su palengvėjimu, su nuostaba ar ironija: a. Tai pirmasis pirmojo žodyno tomo žodis. Pirmasis ženklas Didžiajame lietuvių kalbos žodyne.

Ir paskutinis – *žvužangt*. Pavyzdys su paaiškinimu – *interjectio* (jaustukas ir ištiktukas). Graži garsinė poezija: „Žvužangt, žvužangt, šliu šliu – šuo bėgęs lenciūgu velkinas.“ *Žvužangt, žvužangt, šliu šliu...* Nesugalvosi tokio garsyno, tokios ypatingos
25 dermės, turi būti girdėta ne sykį, o vieną sykį – *išgirsta*. Žvangėjimo ir žingsnio susiliejimas šuniui bėgant keliuku ar taku. Garsų šuoras kūnu, kūniškas. Užrašyta, laiku, kol dar buvo galima išgirsti. Ryškus garsinis kalbos pavidalas, o trapus, subyra į dulkes, išnyksta. Nyksta kaimai, nyksta ir šunys, kurie bėga per žolę ar keliuko dulkes nutrauktais lenciūgais (skolintas žodis, o įsigyvenęs, patirtis laiko jį, *grandinės* kita spalva) [...]

Priklausome tautoms, esančioms filologijos prieglobstyje, netgi *prieglaudoje*. Visa, kas mums istorijoje buvo esminga, siejosi su žodžiu, su jo trūkumu, liepsna, pelenu. Valstybė, kol buvo galinga, savo kalbos neugdė, daug slavų tautų buvo LDK sudėtyje, lyg ieškota daugumai suprantamos rašto kalbos – senosios slavų, gudų, rusėnų. XVI a.
35 Mikalojus Daukša, nors ir nelietuviškai įspėjo, kad nėra tautos be savo kalbos, ir pats ėmėsi lietuviško rašto. Bet valstybiškai nebuvo sureaguota. Ir LDK, ir Abiejų Tautų valstybiniai dariniai išnyko XVIII a. pabaigoje.

XIX a. yra ir lietuvių kalbos archeologijos amžius. Prie kalbos reikėjo grįžti, bandyti daug ką atkasti iš amžių glūdumų. Ir šiandien dar kasinėjama, ieškoma, dar daug kas
40 randama senuosiuose raštuose. Užbaigtas žodynas (tik pirmas jo etapas) skatins ir seniausios egzistencinės patirties reflektavimą, duos pradžių naujiems darbams, taip pat ir moderniesiems žodynams. Žodynas užbaigtas, bet neužbaigiamas.

(485 žodžiai)

Daujotytė V. Patirties žodynas: populiarioji literatūros fenomenologija, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010, p. 37–41.

2 priedas. Rekomenduojama literatūra

Į programą įtraukta rekomenduojama literatūra pritaikyta Europos mokyklų specifikai. Didelė dalis nurodytų autorių yra ir Lietuvos pagrindinio ir vidurinio ugdymo programose. Visuose mokymosi cikluose mokiniai taip pat turėtų nagrinėti ir kitus mokytojo ar mokinių pasiūlytus įvairių žanrų grožinius ir negrožinius kūrinius.

Pirmasis mokymosi ciklas (S1–S3)

Pasirinkti graikų mitai, lietuvių sakmės, padavimai, lietuvių liaudies dainos.

Balys Sruoga. „Giesmė apie Gediminą“.

Vincas Krėvė. „Milžinkapis“.

Maironis. „Jūratė ir Kastytis“.

A. de Sent Egziuperi (*Antoine de Saint-Exupéry*). „Mažasis princas“.

Pasirinkti lietuvių poetų eilėraščiai.

Lietuvos himnas – Vinco Kudirkos „Tautiška giesmė“.

Kazys Binkis. „Atžalynas“, pasirinkti eilėraščiai.

Kazys Boruta. „Baltaragio malūnas“.

Dalia Grinkevičiūtė. „Lietuviai prie Laptevų jūros“ (ištraukos).

Vanda Juknaitė. „Tariamasi iš tamsos“.

Šatrijos Ragana. „Irkos tragedija“.

Pasirinktos Gendručio Morkūno novelės.

Pasirinktos Bitės Vilimaitės novelės.

Rebeka Una. „Atjunk“.

Pasirinktos Icchoko Mero novelės.

Pasirinktos Jono Biliūno novelės.

Vytautė Žilinskaitė. „Kelionė į Tandadriką“ bei pasirinkti apsakymai.

Antrasis mokymosi ciklas (S4–S5)

Tautosaka: pasaka „Eglė žalčių karalienė“, Palemono mitas, pasirinkti mitai, sakmės, pasakos, padavimai, lietuvių liaudies dainos.

Homeras. „Odiseja“ (pasirinktos giesmės).

Sofoklis. „Antigonė“.

Pasirinktos Senojo ir Naujojo Testamentų ištraukos.

Pasirinkti lietuvių autorių kūriniai tautosakos, Antikos, Biblijos motyvais.

Sigitas Geda. „Giesmė apie pasaulio medį“.

Ignas Šeinius. „Kuprelis“.

Žemaitė. „Marti“.

Vincas Krėvė. „Skerdžius“.

Vydūnas. „Tėvynė ir žmogus“.

Ieva Simonaitytė. „Aukštųjų Šimonių likimas“.

Justinas Marcinkevičius. „Mindaugas“.

Kazys Binkis. „100 pavasarių“.

Vanda Juknaitė. „Išsiduosi. Balsu“.

Ischokas Meras. „Lygiosios trunks akimirka“ (ištraukos), „Ties gatvės žibintu“.

Juozas Grušas. „Meilė, džiazas ir velnias“.

Pasirinktos Romualdo Granausko novelės.

Algirdas Julius Greimas. „Būti lietuviu“.

Vincas Kudirka. „Iš mano atsiminimų keletas žodelių...“

Pasirinkti lietuvių poetų eilėraščiai.

Trečiasis mokymosi ciklas (S6–S7)

Renesansas ir reformacija Europoje ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje

Jonas Radvanas. „Radviliada“ (ištraukos).

Mikalojus Daukša. „Postilė“ („Prakalba į malonųjį skaitytoją“).

Martynas Mažvydas. „Katekizmas“ (lietuviška eiliuota prakalba).

Barokas

Pasirinkti Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus kūriniai.

Apšvieta

Kristijonas Donelaitis. „Metai“.

Romantizmas. Istorinis ir kultūrinis XIX a. Europos ir Lietuvos kontekstas

Maironis. „Pavasario balsai“.

Vincas Kudirka. „Laisvos valandos“.

XX a. pradžios literatūra. Realizmas

Jonas Biliūnas. Apsakymai („Vagis“, „Lazda“, „Ubagas“, „Joniukas“, „Laimės žiburys“, „Nemunu“ ir kt.).

Apysaka „Liūdna pasaka“.

Neoromantizmas

Vincas Krėvė. „Skirgaila“.

XX a. vidurio modernioji literatūra

Vincas Mykolaitis-Putinas. Eilėraščių rinkinys „Tarp dviejų aušrų“. Romanas „Altorių šešėly“.

Pasirinktos Jurgio Savickio novelės („Vagis“, „Kova“, „Fleita“, „Ad astra“, „Jono Grauzos nuotyčiai“ ir kt.).

Henrikas Radauskas. Eilėraščių rinkiniai „Fontanas“, „Strėlė danguje“ ir kt.

XX a. katastrofų literatūra

Salomėja Nėris. Eilėraščių rinkiniai „Diemedžiu žydėsiu“, „Prie didelio kelio“ ir kt.

Balys Sruoga. „Dievų miškas“.

Antanas Škėma. „Balta drobulė“.

Modernioji XX a. antrosios pusės literatūra

Justinas Marcinkevičius. „Mažvydas“.

Pasirinktos Juozo Apučio novelės („Autorius ieško išeities“, „Šūvis po Marazyno ąžuolu“, „Įveikti save“, „Vakarėjant gražios dobilienos“, „Vieniša sodyba“, „Erčia, kur gaivus vanduo“ ir kt.).

Judita Vaičiūnaitė. Eilėraščių rinkiniai „Po Šiaurės herbais“, „Šaligatvio pienės“ ir kt.

Pasirinktos Bitės Vilimaitės novelės („Šaltoji ugnis“, „Kliedesys“, „Duona ir cigaretės“, „Namai“, „Atsigręžti meilėje“, „Kandžių sukapotas“ ir kt.).

Nepriklausomybės laikų literatūra. Naujaisi aktualūs šiuolaikinės lietuvių literatūros kūriniai.

Aidas Marčėnas. Eilėraščių rinkinys „Eilinė“ ir kt.